

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

« ___ » _____ 20__ р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр**

зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)

за освітньою програмою «Облік, аудит і податковий консалтинг»
(назва освітньої програми)

на тему: **«Облік, аналіз та контроль руху товарів в роздрібній торгівлі
(на прикладі оптичного магазину «PINK GLASSES»)»**

Виконавець
студент ФМОІТ
4 курсу 1 групи

Ізмайловський Девід Михайлович _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник
к. е. н., доцент
(науковий ступінь, вчене звання)

Чернишова Людмила Вікторівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗМІСТ	Стор.
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ З ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ТОВАРІВ	6
1.1. Організаційні основи та поняття торговельної діяльності.....	6
1.2. Визначення, класифікація та методи оцінки товарів.....	16
1.3. Проблемні питання обліку та контролю руху товарів в сучасних умовах.....	28
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З ТОВАРАМИ В ОПТИЧНОМУ МАГАЗИНІ «PINK GLASSES»	35
2.1. Організаційно-економічна характеристика оптичного магазину «PINK GLASSES».....	35
2.2. Особливості обліку руху товарних запасів на підприємстві.....	44
2.3. Недоліки та основні напрямки вдосконалення обліку руху товарів оптичного магазину «PINK GLASSES».....	64
РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ ОПЕРАЦІЙ З ТОВАРАМИ В ОПТИЧНОМУ МАГАЗИНІ «PINK GLASSES»	71
3.1. Методичне забезпечення внутрішнього контролю товарних операцій.....	71
3.2. Внутрішній контроль товарних операцій в оптичному магазині «PINK GLASSES».....	79
3.3. Аналіз ефективності господарювання на досліджуваному підприємстві.....	84
ВИСНОВКИ	103
Список використаних джерел	108
Додатки	114

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних умовах економічного розвитку особливої значущості набуває питання ефективного управління товарними запасами в роздрібній торгівлі. Це зумовлено необхідністю забезпечення безперебійного постачання товарів, оптимізації витрат, зниження ризиків втрат та підвищення конкурентоспроможності підприємств. Особливо актуальним це питання стає для спеціалізованих роздрібних магазинів, таких як оптичні магазини, де правильний облік і контроль руху товарів є критично важливими для забезпечення високого рівня обслуговування клієнтів і підтримки належного асортименту.

Проблемам обліку, контролю та аналізу виробничих запасів, а також ефективності їх використання приділено значну увагу відомих вчених. Серед них слід відзначити таких науковців, як Балабась І. В., Бержанір І. А., Близнюк О. В., Бутинець Ф. Ф., Бондаренко Н. М., Гадзевич О. І., Гибало Ю. В., Гудзенко Н. М., Дмитренко А. В., Завгородній В. П., Коваль Н. І., Пушкар М. С., Рубан Л. О., Шпательковська Т. А., Яресько А. М., Яковенко Т. І. та інших. Їхні праці надають необхідну теоретичну і методологічну основу для дослідження даної теми, сприяючи розвитку наукових підходів до вирішення питань, пов'язаних з обліком і контролем товарно-матеріальних цінностей на підприємствах різних галузей економіки.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних положень, діючої практики системи обліку, аналізу та контролю руху товарів на торговельних підприємствах й розробка пропозицій щодо їх удосконалення.

Відповідно до мети, у роботі поставлені та підлягають вирішенню наступні завдання:

- вивчити галузеву специфіку та її вплив на організацію бухгалтерського обліку торговельних підприємств;
- розкрити нормативну регламентацію діяльності торговельних підприємств;

- дослідити документальне забезпечення операцій на підприємствах роздрібною торгівлі;
- надати загальну організаційно-економічну характеристику оптичного магазину «PINK GLASSES»;
- розглянути особливості обліку товарних операцій на досліджуваному підприємстві;
- проаналізувати ефективність господарювання на оптичному магазині «PINK GLASSES»;
- встановити напрямки удосконалення діючої системи обліку та контролю товарних операцій на досліджуваному підприємстві роздрібною торгівлі.

Об'єкт дослідження – процес формування інформаційного забезпечення системи обліку, аналізу та контролю руху товарів на підприємствах роздрібною торгівлі.

Предмет дослідження – сукупність теоретико-методичних положень та прикладних аспектів обліку, аналізу та внутрішнього контролю операцій з руху товарів в оптичному магазині «PINK GLASSES».

Методи дослідження. Для досягнення поставлених цілей у цій роботі було застосовано діалектичний метод пізнання та системний підхід до аналізу економічних явищ і процесів. Це дозволило здійснити комплексне дослідження проблеми обліку та контролю товарно-матеріальних цінностей на підприємстві. У ході дослідження використовувалися наступні загальнонаукові методи: спостереження, абстракція, індукція та дедукція, вимірювання взаємозв'язків, поєднання аналізу та синтезу, узагальнення – для виявлення проблемних аспектів ведення обліку та контролю руху товарів на досліджуваному підприємстві. Крім того, були застосовані методи економічного та стратегічного аналізу, а саме, вертикальний та горизонтальний аналіз, аналіз коефіцієнтів та факторний аналіз – для виявлення тенденцій у зміні ключових критеріїв життєздатності досліджуваного підприємства; побудовано карту стратегічних груп та багатокутник конкурентоспроможності – для виявлення конкурентних переваг досліджуваного підприємства у ринковому сегменті продажів оптичної продукції та аксесуарів для неї; визначено напрями удосконалення

управління асортиментом реалізовуваних товарів в оптичному магазині за допомогою побудови матриці Бостонської консультативної групи; застосовано прийоми порівняння та узагальнення для формування рекомендацій, впровадження яких у практику господарювання дозволить поліпшити якість діючої системи обліку, аналізу та контролю за станом на рухом товарів на досліджуваному підприємстві.

Інформаційною базою дослідження слугували законодавчі та нормативно-правові акти України, національні стандарти обліку та галузеві рекомендації щодо відображення особливостей обліку та контролю руху запасів на підприємствах роздрібної торгівлі; матеріали науково-практичних конференцій; професійних періодичних видань; монографії та фахові видання й дані мережі інтернет. Практична інформація для дослідження була отримана з установчих документів, первинних документів та облікових регістрів та управлінських даних оптичного магазину «PINK GLASSES». Використання зазначеної інформації забезпечило обґрунтованість проведених досліджень.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (52 найменувань) та додатків. Загальний обсяг роботи становить 114 сторінок. Основний зміст викладено на 107 сторінках. Робота містить 18 таблиць, 12 рисунків.

Публікації результатів дослідження. За темою дослідження опубліковано тези доповіді на студентській конференції ФМОІТ в Одеському національному економічному університеті на тему: «Методичне забезпечення внутрішнього контролю товарних операцій», яка проходила 10-11 квітня 2024 року.

ВИСНОВКИ

У результаті дослідження можна зробити такі загальні висновки.

1. У сучасних умовах економічного розвитку питання обліку, аналізу та контролю руху товарів у роздрібній торгівлі набувають особливої актуальності. Це зумовлено необхідністю забезпечення ефективного управління товарними запасами, оптимізації витрат, зниження ризиків втрат та підвищення конкурентоспроможності підприємств. Дослідження, проведене на прикладі оптичного магазину «PINK GLASSES», підтверджує значущість даної проблематики та надає рекомендації для її вирішення.

2. У процесі дослідження були визначені організаційні основи та поняття торговельної діяльності, що є ключовими для ефективного управління товарними запасами: проаналізовані визначення торговельної діяльності, надані різними нормативно-правовими документами та науковцями, у тому числі Г. Шершеневич, О. Буткевич. Розглянуті основні вимоги та ознаки здійснення торговельної діяльності.

Розглянуто підприємницьку (комерційну) та непідприємницьку (некомерційну) торговельну діяльність, що дозволило зрозуміти основні відмінності між цими двома видами діяльності. Підприємницька діяльність спрямована на отримання прибутку та характеризується систематичністю, самостійністю та економічною вигодою, тоді як непідприємницька діяльність не передбачає отримання прибутку та має соціальну або суспільну спрямованість. Також було класифіковано визначення оптової та роздрібною торгівлі у контексті критеріїв роздрібною торгівлі, враховуючи різні трактування цього поняття у нормативно-правових актах. Особливу увагу приділено ролі класифікатора видів економічної діяльності (КВЕД) у регулюванні оптової та роздрібною торгівлі. Виявлено, що КВЕД є важливим інструментом для систематизації та аналізу економічної діяльності підприємств, що займаються торгівлею. Вони допомагають визначити основні напрямки діяльності підприємств, спрощують процес обліку та контролю товарних операцій.

Також було розглянуто різноманітні форми роздрібною торгівлі, що включають як традиційні форми (магазини, кіоски, ринки), так і сучасні (інтернет-магазини,

мобільні додатки). Це дозволило зрозуміти, як роздрібні підприємства адаптуються до змін у споживчих вподобаннях та технологічному прогресі.

3. Торговельна діяльність вимагає чіткого розуміння структурних елементів, які впливають на облік і контроль товарів, що, в свою чергу, забезпечує правильне планування та виконання торгових операцій. Важливим аспектом стало вивчення класифікації та методів оцінки товарів, що дозволяють адекватно відображати їх вартість у фінансовій звітності, а також створювати умови для раціонального використання ресурсів підприємства.

Досліджуючи складність та суперечливість процесу визначення собівартості товарів у роздрібній торгівлі, встановлено, що нормативне регулювання цієї сфери залишається на недостатньому рівні, оскільки представлене несистематизованими галузевими рекомендаціями, більшість з яких втратили чинність або не відповідають останнім змінам у законодавстві. Підприємства змушені використовувати застарілі методичні рекомендації, що ускладнює адаптацію до сучасних умов ведення бізнесу, які потребують оновлення та вдосконалення. Правильне нормативне регулювання у сфері обліку та контролю товарів стало б ключовим для підвищення точності розрахунків собівартості та ефективного управління товарними запасами в роздрібній торгівлі.

4. У результаті аналізу обліку товарних запасів в оптичному магазині «PINK GLASSES» було встановлено, що загалом процес обліку відповідає вимогам чинного законодавства та ведеться з використанням раціональних підходів. Проте, було виявлено певні недоліки, зокрема, деякі документи ведуться лише в електронній формі, що може ускладнювати контроль за ними. З метою удосконалення системи обліку товарів на досліджуваному підприємстві, рекомендується впровадження систематичного огляду товарів та контролю розміщення цінників на вітринах, організація навчання персоналу щодо правильного розміщення цінників та контролю якості, а також використання технологій автоматизації для оптимізації облікових процесів. Крім того, перехід на повністю автоматизовану систему обліку BAS. Малий Бізнес потребує уваги та адаптації, оскільки деякі можливості цієї системи ще не

повністю використовуються через перехідний період у впровадженні та адаптації нових функцій і можливостей.

5. Організаційно-економічна характеристика оптичного магазину «PINK GLASSES» показала, що підприємство функціонує в умовах нестабільного зовнішнього середовища, але демонструє стійке зростання. Особливості обліку руху товарних запасів на підприємстві були детально вивчені, враховуючи специфіку товарного асортименту та вимоги до обліку дорогоцінних матеріалів. Важливим аспектом стало виявлення недоліків в обліку руху товарів, таких як недостатній рівень автоматизації процесів обліку та контрольних процедур. Запропоновано основні напрямки вдосконалення, що включають впровадження сучасних інформаційних систем та посилення внутрішнього контролю.

6. Для підвищення ефективності діяльності досліджуваного підприємства нами були надані рекомендації із розробки стандартизованої системи внутрішнього контролю з чіткими процедурами для кожного етапу бізнес-процесу, визначення відповідальних осіб та їх належне навчання, включаючи ретельну оцінку постачальників, точний облік товарів, регулярну інвентаризацію, відстеження оборотів, контроль якості, оптимізацію запасів, моніторинг попиту, обробку рекламаций, впровадження заходів безпеки, відповідність законодавству та підготовку персоналу. Така система внутрішнього контролю забезпечить ефективну діяльність, якісне обслуговування клієнтів, уникнення фінансових втрат та збереження довіри клієнтів.

7. Аналіз ефективності господарювання в оптичного магазину «PINK GLASSES» свідчить, що управлінський персонал ефективно здійснює господарську діяльність. Про це свідчить, по-перше, зростання обсягу реалізації товарів у 2023 році порівняно із 2021 та 2022 роками та зниження ефекту операційного левериджу з 1,48 до 1,27. Все це свідчить про здатність керівництва адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі та впроваджувати ефективні стратегії для підтримання та зростання обсягів продажів.

8. Використання в дослідженні інструментарію стратегічного аналізу, зокрема, побудова багатокутника конкурентоспроможності досліджуваного суб'єкта

господарювання та матриці Бостонської консультативної групи, дозволяє керівництву «PINK GLASSES» ефективно розподілити ресурси та сформувавши стратегії розвитку для кожної товарної групи, що забезпечить стійке зростання та фінансову стабільність компанії. Відповідно, побудована матриця БКГ дозволяє зробити наступні рекомендації для досліджуваного підприємства «PINK GLASSES»:

- зосередитись на інвестиціях у сонцезахисні окуляри, щоб збільшити їх частку ринку;
- підтримувати стабільні доходи, забезпечуючи підтримку та оптимізацію асортименту оправ офтальмологічних, лінз для окулярів та аксесуарів, оскільки ці групи приносять стабільний дохід;
- оцінити потенціал «диких кішок» шляхом проведення додаткового аналізу ринку контактних лінз та розчину для контактних лінз для визначення доцільності подальших інвестицій;
- розширити асортимент, інвестувавши в нові продукти та технології, які можуть збільшити конкурентоспроможність та ринкову частку.

Очікується подальше зростання ринку оптичних товарів, особливо у категоріях із високим темпом зростання, таких як сонцезахисні окуляри та контактні лінзи. Інвестиції у маркетинг та розширення асортименту можуть значно покращити ринкові позиції магазину «PINK GLASSES». Це може бути обумовлено різними факторами, включаючи зростання попиту на окуляри та контактні лінзи через збільшення кількості людей з порушеннями зору, технологічні інновації у виробництві оптичних товарів та зростання популярності таких продуктів, як сонцезахисні окуляри та тактичні окуляри.

Інвестування в нові продукти та технології дозволить «PINK GLASSES» не тільки розширити асортимент, але й залучити нових клієнтів та зміцнити свою ринкову позицію. Такі інновації зможуть задовольнити потреби сучасних споживачів та допоможуть виділитися серед конкурентів, що сприятиме довгостроковому зростанню компанії. Наприклад, можна розширити асортимент еко-оправами, що виготовлені з екологічно чистих або перероблених матеріалів, які відповідають зростаючому попиту на екологічну продукцію; окуляри для водіїв – спеціальні

окуляри з покриттям, що знижує відблиски від фар автомобілів, особливо корисні для нічних поїздок; фотохромні лінзи, які змінюють колір залежно від освітлення, автоматично затемнюються на сонці і знову стають прозорими в приміщенні; та ін.

Вважаємо, що впровадження запропонованих рекомендацій у практику господарювання в оптичному магазині «PINK GLASSES» дозволить підвищити ефективність діяльності досліджуваного суб'єкта господарювання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз ринку оптики в Україні. 2024 рік. PRO CONSULTING: веб-сайт. URL: <https://pro-consulting.ua/ua/issledovanie-rynka/analiz-rynka-optiki-v-ukraine-2023-god>. (дата звернення: 22.03.2024).
2. Атамас П. Й., Ковальова К. О. Особливості обліку розрахунків з дебіторами за П(С)БО 10. *Інфраструктура ринку*. 2018. Випуск 15. С. 174-179.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV: зі змінами і доповненнями від 27.07.2023 № 3272-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>. (дата звернення: 22.10.2023).
4. Буткевич О. В. Співвідношення понять «торгівля» та «торговельна діяльність». *Вісник господарського судочинства*. 2009. № 1. С. 69–73.
5. Бухгалтерський облік: навч. посібн. Садовська І.Б., Божидарнік Т.В., Нагірська К.Є.: Київ, 2013. 688 с.
6. Господарський кодекс України: від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>. (дата звернення: 22.10.2023).
7. Економіка та організація торгівлі: навч. посіб.: Балджи М.Д., Допіра І.А., Однолько В.О. Київ : Кондор-видавництво, 2017. 368 с.
8. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 24.11.2023).
9. Закон України «Про державне регулювання виробництва та обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та пального» від 19.12.1995 р. № 481/95-ВР». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/481/95-%D0%B2%D1%80#Text>. (дата звернення: 22.10.2023).
10. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22.05.2003 р. № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15>. (дата звернення: 22.10.2023).

11. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 р. № 959-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>. (дата звернення: 04.01.2024).
12. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text> (дата звернення: 24.11.2023).
13. Закон України «Про ціни і ціноутворення» від 21.06.2012 № 5007-VI р. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/T125007?an=1&ed=2012_06_21 (дата звернення: 24.01.2024).
14. Замула І.В., Танасієва М.М. Внутрішній контроль : навч. посіб. Чернівці : Технодрук, 2021. 336 с.
15. Інструкція щодо заповнення форм державних статистичних спостережень стосовно торгової мережі та мережі ресторанного господарства. Наказ Держкомстату України від 24.10.2005 р. № 327. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1350-05#Text>. (дата звернення: 22.10.2023).
16. Карпюк Г.І. Основи підприємництва: Навчальний посібник для здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/pto/2021/04/19/Osnovy%20pidpryyemnytstva.pdf>
17. Класифікація видів економічної діяльності (КВЕД-2010). URL: https://kved.ukrstat.gov.ua/KVED2010/kv10_i.html. (дата звернення: 22.10.2023).
18. Копчикова І. Внутрішній контроль в системі управління товарними втратами. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. № 5 2018. С. 130 -142.
19. Майданевич Ю.П. Аналіз методів обліку витрат і методів калькулювання: перспективи застосування на підприємствах молочної промисловості. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/36760/18-Maydanevich.pdf?sequence=1>. (дата звернення: 21.10.2023).
20. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 “Дохід”: Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290. URL: <https://document.vobu.ua/doc/3371>. (дата звернення: 21.10.2023).

21. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати": Наказ Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. № 318. URL: <https://document.vobu.ua/doc/3368>. (дата звернення: 21.10.2023).

22. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 "Запаси": Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.99 N 246: зі змінами і доповненнями від 07.10.2022 N320. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>. (дата звернення: 22.10.2023).

23. Остапчук С.М. Класифікація та склад товарно-матеріальних цінностей на сільськогосподарських підприємствах. URL: <https://magazine.faaf.org.ua/klasifikasiya-ta-sklad-tovarno-materialnih-cinnostey-na-silskogospodarskih-pidpriemstvah.html> (дата звернення 27.11.2023).

24. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VII (зі змінами і доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>. (дата звернення: 22.10.2023).

25. Полтавський О. Щодо визначення поняття «торговельна діяльність» та її ознак: Підприємство, господарство і право. 2015. №2. С. 19-22.

26. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 р. № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text>. (дата звернення: 22.10.2023).

27. Порядок ведення обліку товарних запасів для фізичних осіб – підприємців, у тому числі платників єдиного податку. Наказ Міністерства фінансів України від 03.09.2021 р. № 496. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1411-21#Text>. (дата звернення: 28.10.2023).

28. Порядок провадження торговельної діяльності та правила торговельного обслуговування на ринку споживчих товарів. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.06.2006 р. N 833. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/833-2006-%D0%BF#Text>. (дата звернення: 22.10.2023).

29. Правила роботи дрібнороздрібної торговельної мережі. Наказ Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України від 08.07.1996 р. № 369. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0372-96>. (дата звернення: 22.10.2023).

30. Правила роздрібної торгівлі непродовольчими товарами. Наказ Міністерства економіки України від 19.04.2007 р. № 104. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1257-07#n13>. (дата звернення: 22.10.2023).

31. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV: зі змінами і доповненнями від 19.0.2022 № 2435-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>. (дата звернення: 22.10.2023).

32. Про затвердження Методичних рекомендацій з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств: Методичні рекомендації від 18.05.2001 р. № 132. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/FIN2842>. (дата звернення: 22.10.2023).

33. Про затвердження Методичних рекомендацій з формування складу витрат і собівартості видавничої та поліграфічної продукції: Наказ від 29.04.2013 р. № 87. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/FIN85526>. (дата звернення: 22.10.2023).

34. Про затвердження Методичних рекомендацій з формування складу витрат та порядку їх планування в торговельній діяльності: Методичні рекомендації від 22.05.2002 р. № 145. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/ME02094>. (дата звернення: 22.10.2023).

35. Про затвердження Методичних рекомендацій з формування собівартості продукції (робіт, послуг) на підприємствах, що належать до сфери управління Державного агентства лісових ресурсів України: Наказ, Методичні рекомендації від 14.05.2013 р. № 124. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/FN011487>. (дата звернення: 22.10.2023).

36. Про затвердження Методичних рекомендацій з формування собівартості проектно-вишукувальних робіт з урахуванням вимог положень (стандартів бухгалтерського обліку): Наказ від 01.10.1994 р. № 18. URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/klassifikator-po-vidam-dokumentov/02._pytannya-viidpov_8308/01._pytannya-viidpov_714/75695-detail/askquestion.html?minregion=828&sort=date_asc&search= (дата звернення: 22.10.2023).

37. Про затвердження Методичних рекомендацій з формування собівартості перевезень (робіт, послуг) на транспорті: Наказ, Методичні рекомендації від 05.02.2001 р. № 65. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/FIN2565>. (дата звернення: 22.10.2023).

38. Про затвердження Методичних рекомендацій з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості: Наказ від 09.07.2007 р. № 373. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/FIN30532>. (дата звернення: 22.10.2023).

39. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо застосування граничних термінів проведення періодів (етапів) виробництва фільмів за видами, хронометражем та форматом: Методичні рекомендації від 28.09.2012 р. № 1076. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MUS19066>. (дата звернення: 22.10.2023).

40. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку проведення культурно-мистецьких заходів, творчих програм та проектів у сфері культури: Методичні рекомендації від 10.04.2009 р. № 230/0/16-09. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/mus10727>. (дата звернення: 22.10.2023).

41. Про затвердження нової редакції Методичних рекомендацій з формування собівартості будівельно-монтажних робіт: Наказ, Методичні рекомендації від 31.12.2010 р. № 573. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/FIN61608>.

42. Про порядок позначення роздрібних цін на товари народного споживання в підприємствах роздрібної торгівлі та закладах ресторанного господарства: Інструкція Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України від 04.01.97 N 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0004-97#Text>. (дата звернення: 23.10.2023).

43. Про затвердження Методичних рекомендацій з формування собівартості проектно-вишукувальних робіт з урахуванням вимог положень (стандартів) бухгалтерського обліку: наказ від 29.03.2002 N 64. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0285241-00>. (дата звернення: 23.10.2023).

44. Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг: Закон України від 12.05.1991 р. № 1023-ХІІ. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T102300>. (дата звернення: 23.10.2023).

45. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 р. № 1023-ХІІ. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/T102300>. (дата звернення: 22.10.2023).
46. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 р. № 851-ІV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>
47. Роздрібна та оптова торгівля Терміни та визначення понять. ДСТУ 4303:2004: Національне положення (стандарт) України. URL: <https://www.victoriya.ua/wp-content/uploads/2022/04/rozdribna-ta-optova-torhivlia-dstu-4303-2004.pdf>. (дата звернення: 22.10.2023).
48. Цивільний кодекс України: від 16.01.2003 р. № 435-ІV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>. (дата звернення: 22.01.2024).
49. Шендригоренко М.Т. Товари як об'єкт обліку та внутрішнього аудиту на підприємстві. Економіка та суспільство. Електронне фахове видання 2017. № 12. С. 722–726.
50. Шершеневич Г. Ф. Курс торгового права. – СПб., 1908. – Т. 1. – 515 с.
51. Щодо окремих питань бухгалтерського обліку. Лист Міністерства фінансів України від 27.02.2003 р. № 053-2920. URL: <https://law.dt-kt.com/lyst-ministerstva-finansiv-ukrayiny-shh-6/>.
52. Ukraine - Ophthalmic Instruments and Appliances - Market Analysis, Forecast, Size, Trends and Insights. веб-сайт. URL: <https://www.indexbox.io/store/ukraine-ophthalmic-instruments-and-appliances-market-analysis-forecast-size-trends-and-insights/> (дата звернення: 25.03.2024).